

Competentieprofiel startbekwame en vakbekwame Pedagogisch Professional Kinderopvang

In dit profiel staan de competenties van de pedagogisch professional in de kinderopvang centraal. Als opmaat bevat deel A een samenvattende beschrijving van wat een pedagogisch professional typeert. Na de competenties in deel B volgt in deel C een indicatief overzicht van relevante kennis- en vaardigheidsgebieden. Tot slot bevat deel D de verantwoording inclusief geraadpleegde bronnen.

Inhoudsopgave

A. TYPERING VAN DE PEDAGOGISCH PROFESSIONAL	2
B. COMPETENTIES	3
OVERZICHT COMPETENTIES PER CLUSTER	4
1. ZORG DRAGEN VOOR HET EMOTIONEEL EN LICHAMELIJK WELBEVINDEN VAN KINDEREN	6
2. ZORG DRAGEN VOOR VEILIGHEID VAN KINDEREN	8
3. VOLGEN EN STIMULEREN VAN DE ONTWIKKELING EN LEREN VAN KINDEREN	10
4. STEUNEN EN STIMULEREN VAN SPELEN EN VRIJETIJDSEBESTEDING	13
5. STEUNEN EN STIMULEREN VAN AUTONOMIE, PARTICIPATIE EN BURGERSCHAP	14
6. HET GEDRAG VAN EN DE INTERACTIE TUSSEN KINDEREN BEÏNVLOEDEN	16
7. EEN GELIJKWAARDIGE SAMENWERKING MET OUDERS REALISEREN	18
8. SAMENWERKEN MET COLLEGA'S EN ANDERE PROFESSIONALS IN DE OMGEVING VAN HET KIND	20
9. WERKEN AAN PEDAGOGISCHE KWALITEIT	23
10. JE ONTWIKKELEN IN JE VAK	25
C. KENNIS- EN VAARDIGHEIDSGEBIEDEN	27
D. VERANTWOORDING	29

A. Typering van de pedagogisch professional

In een wereld vol spel, verwondering en groei, ondersteun jij als pedagogisch professional kinderen in hun ontwikkeling.

In nauwe samenwerking met ouders¹ en andere opvoeders ondersteun je kinderen van 0 tot 13 jaar in hun ontwikkeling en welzijn, samen en individueel. Je daagt kinderen uit, spreekt hun interesses en talenten aan en biedt ruimte om spelenderwijs te leren, zowel individueel als samen in de groep. Je biedt veiligheid wanneer dat nodig is en helpt kinderen hun veerkracht en weerbaarheid te ontwikkelen.

Samen met collega's ben je verantwoordelijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen tijdens hun verblijf. Je creëert een veilige, uitnodigende en stimulerende omgeving, zowel fysiek als emotioneel. Je pedagogisch handelen is ontwikkelingsgericht en gebaseerd op gedegen kennis van de ontwikkeling van kinderen. Je volgt kinderen individueel en als groep, sluit aan bij hun behoeften en stimuleert op een manier die bij hen past. Naast het ondersteunen van de ontwikkeling van kinderen ben je bekwaam in de dagelijkse verzorging, zoals verschonen en het verzorgen van passende voeding en rustmomenten. Je hebt kennis van de basisbehoeften van kinderen en draagt bij aan hun lichamelijk en mentale welzijn.

Je besteedt bewust aandacht aan gezond eten, voldoende bewegen en een gezonde leefstijl. Je stimuleert autonomie, zelfregulering, betrokkenheid en burgerschap, met ruimte voor ieders eigenheid. Je bent hierin bewust van je voorbeeldfunctie. Als mentor ondersteun je de unieke ontwikkeling van elk kind, afgestemd op leeftijd, talenten en behoeften. Door het mogelijk maken van spel en het benutten van alledaagse momenten, zoals samen eten, verzorging, naar het toilet gaan of opruimen, bied je kinderen kansen om zich op cognitief, motorisch, sociaal, creatief en emotioneel vlak te ontwikkelen.

De kinderopvang staat midden in de samenleving. Je zorgt voor een inclusieve omgeving, waar iedereen zich welkom en gezien voelt. Je benut verschillen in achtergrond, cultuur en talenten als inspiratiebron en werkt samen met collega's, ouders en externe partners om kinderen brede en rijke ervaringen te bieden. Je werkt binnen het pedagogisch beleid van de organisatie. Je zorgt voor een goede overdracht tussen dagopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang en onderwijs, zodat ontwikkelingslijnen van kinderen naadloos doorlopen. Je werkt in een dynamische omgeving en bent onderdeel van een breed netwerk van collega's en externe partners binnen het sociaal domein, zoals jeugdzorg, sport en welzijn.

Je beschikt over de benodigde digitale vaardigheden en kunt werken met verschillende IT-systemen. Je werkt volgens de privacywetgeving (AVG) en gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens. Je past technologie verantwoord toe in je dagelijkse praktijk en blijft op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen, zoals AI. Naast je eigen digitale kennis ondersteun je kinderen in het veilig en bewust omgaan met digitale media. Je bespreekt kansen en risico's van digitale media en weet kinderen uit de verschillende leeftijdsgroepen hierin te begeleiden.

Je toont persoonlijk leiderschap door bewust te reflecteren, verantwoordelijkheid te nemen en je pedagogische deskundigheid en houding actief uit te dragen in je werk. Je blijft jezelf ontwikkelen, waarbij je open staat voor feedback en samen met collega's werkt aan kwaliteit. Je reflecteert op je eigen handelen, kent je grenzen in kennis en ervaring, en schakelt waar nodig hulp of begeleiding in om je werk zo goed mogelijk te doen. Je communiceert helder en respectvol met ouders en collega's, biedt een luisterend oor en zoekt de samenwerking op. Je bent je bewust van jouw toegevoegde pedagogische waarde en laat dit zien in je interacties. Zo draag je bij aan een inspirerend en lerend team.

¹ Daar waar ouders staat, worden ook ouder en verzorger(s) bedoeld.

B. Competenties

In dit profiel zijn de competenties van de pedagogisch professional geordend in clusters: clusters gericht op het primaire proces (in contact met kind en ouders en de dagelijkse begeleiding) en clusters die te maken hebben met het functioneren als professional in de beroepscontext en met de eigen beroepsontwikkeling. Alle competentieclusters samen geven het totaalbeeld van de pedagogisch professional. Per competentie zijn gedragsindicatoren opgenomen die aangeven wat kenmerkend is voor een competente uitvoering van het werk als pedagogisch professional. De competenties zijn beschreven op EQF/NLQF² niveau 3.

Bij de gedragsindicatoren wordt onderscheid gemaakt tussen de startbekwame en vakbekwame pedagogisch professional:

- De startbekwame professional heeft nog weinig werkervaring of andere praktijkervaring opgedaan en zijn/haar handelen is vooral taakgericht. Hij/zij legt de focus op het inhoudelijk en methodisch goed uitvoeren van werkzaamheden waar de pedagogisch professional al enige routine in heeft opgebouwd. Het gaat om concrete, eenduidige en afgebakende handelingen, vaak na afstemming met anderen uitgevoerd. Het startbekwame profiel maakt inzichtelijk wat van een beginnende beroepsbeoefenaar mag

worden verwacht en is daarom geschikt als bron voor de actualisering van het kwalificatiedossier Pedagogisch Werk. In de praktijk zal iemand die de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) heeft gevolgd en tijdens de opleiding als student medewerker was zich al meer kunnen spiegelen aan het profiel van de vakbekwame professional dan de student die de beroepsopleidende leerweg (BOL) met stages heeft gevolgd.

- De vakbekwame professional heeft ruime werkervaring, kan de dagelijkse praktijk overstijgen en de situatie van een afstand bekijken. Hij/zij voert activiteiten in samenhang uit, doet dit zelfstandig en op eigen initiatief en neemt waar het kan zelfstandig beslissingen. Weet door ervaring wat te verwachten en hoe te handelen en anticipeert snel op dat wat hij/zij aan ziet komen. Het vakbekwame profiel kan worden vertaald naar een EVC-beroepsstandaard voor de arbeidsmarktroute³, en onder meer gebruikt worden als referentiekader voor herijking van functiebeschrijvingen, en als kapstok voor functiegerichte bij- en nascholing en verder leren op de werkplek.

Hieronder eerst een overzicht van de competentieclusters en van de competenties per cluster. Daarna volgen per cluster de competenties inclusief gedragsindicatoren.

² EQF is het Europese raamwerk voor niveaus van beroepsuitoefening, NLQF de Nederlandse vertaling daarvan.

³ EVC= Erkenning van verworven competenties. Een EVC-procedure via de arbeidsmarktroute is met name bedoeld en geschikt is voor personen met veel relevante ervaring. EVC via de diplomaroute is vooral bedoeld voor wie (alsnog) een diploma wil behalen. Bij de diplomaroute is een opleidingsstandaard de meetlat.

Overzicht competenties per cluster

1. Zorg dragen voor het emotioneel en lichamelijk welbevinden van kinderen
1.1. Emotionele ondersteuning bieden (sensitieve responsiviteit)
1.2. Begeleiden op lichamelijk vlak
2. Zorg dragen voor veiligheid van kinderen
2.1. Een emotioneel veilige basis bieden
2.2. Een veilige omgeving voor ontdekken, oefenen en avontuur creëren
2.3. Aanpak op situatie, ontwikkelingsleeftijd en individuele behoeften afstemmen
2.4. Reageren op (mogelijk) grensoverschrijdend gedrag richting het kind
3. Volgen en stimuleren van de ontwikkeling en leren van kinderen
3.1. Volgen van en inspelen op de ontwikkeling
3.2. Ondersteunen en stimuleren van competenties en talenten
3.3. Laten ervaren, ontdekken, onderzoeken en uitbreiden
3.4. Evenwicht bieden in nieuw en vertrouwd
3.5. Op ontwikkelingsgerichte wijze kinderen laten leren
4. Steunen en stimuleren van spelen en vrijetijdsbesteding als basis voor ontwikkelen
4.1. Begeleiden van spel en vrijetijdsbesteding als basis voor ontwikkelen
4.2. Belevingswereld van kinderen verrijken
5. Steunen en stimuleren van autonomie, participatie en burgerschap
5.1. Ruimte bieden en autonomie respecteren
5.2. Betrekken en invloed geven
5.3. Kinderen motiveren tot sociale betrokkenheid en het aangaan van vriendschappen
5.4. Kinderen verbinden met de samenleving
6. Het gedrag van en de interactie tussen kinderen beïnvloeden
6.1. Positieve interacties tussen kinderen bevorderen
6.2. Structureren en grenzen stellen
6.3. Procesmatig begeleiden
6.4. Inspelen op opvallend gedrag/ bijzonderheden

7. Een gelijkwaardige samenwerking met ouders realiseren

- 7.1. De ouders zien en horen
 - 7.2. Met ouders informatie delen
 - 7.3. Samenwerken met ouders
 - 7.4. Met ouders werken aan gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid
-

8. Samenwerken met collega's en andere professionals in de omgeving van het kind

- 8.1. Werken aan een eenduidige aanpak/begeleiding met directe collega's
 - 8.2. Elkaar als collega's stimuleren
 - 8.3. Samenwerken met andere professionals
 - 8.4. Samenwerken in een dynamische omgeving
-

9. Werken aan pedagogische kwaliteit

- 9.1. Kwaliteit van het werk op peil houden
 - 9.2. Pedagogisch handelen evalueren en verantwoorden
 - 9.3. Werk verbeteren
-

10. Je ontwikkelen in je vak

- 10.1. Jezelf blijven ontwikkelen
 - 10.2. Je vakkundigheid inzetten
 - 10.3. Eigen arbeidsomstandigheden bewaken
-

Competentiecluster 1

1. Zorg dragen voor het emotioneel en lichamelijk welbevinden van kinderen

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

1.1. Emotionele ondersteuning bieden (sensitieve responsiviteit)

1.1.a	Zorgt ervoor dat alle kinderen gedurende het verblijf positieve aandacht krijgen.	
1.1.b	Reageert op elk kind als een individu. Heeft belangstelling voor dat wat het kind doet en aandragt, leeft mee, luistert en gaat in gesprek.	Reageert op elk kind als een individu, met eigen wensen, gedachten en emoties en benoemt deze ook. Heeft belangstelling voor dat wat het kind doet en aandragt, leeft mee, luistert en gaat in gesprek.
1.1.c	Zorgt bij kinderen die hij/zij volgens afspraak meer nabij volgt, voor voldoende nabijheid om (oog)contact te kunnen leggen en te reageren als het kind contact zoekt; reageert op (stress)signalen.	Zorgt voor nabijheid om (oog)contact te kunnen leggen en te reageren als het kind contact zoekt; reageert op (stress)signalen en neemt daarbij regie.
1.1.d	Neemt initiatief tot praten met een kind, wacht af tot het kind daarop reageert en reageert dan zelf weer op fysieke en emotionele reacties van het kind.	Gaat met het kind een dialoog aan door contact te maken en in te spelen op fysieke en emotionele reacties van het kind als ook het benoemen en inspelen op de mentale toestand van een kind.
1.1.e	Verdiept zich in dat wat elk kind afzonderlijk graag doet, met wie het kind graag speelt, waar het moeite mee heeft en op welke manier het daarbij het liefst wordt ondersteund	Laat aan kinderen merken dat hij/zij weet wat het kind graag doet, met wie het kind graag speelt, waar het moeite mee heeft en op welke manier het daarbij het liefst wordt geholpen.
1.1.f	Let op signalen in het gedrag en stemming van het kind of een kind zich prettig voelt of juist niet of met rust gelaten wil worden, checkt dit bij collega's en speelt daar in overleg op in.	Ziet aan het gedrag van het kind en aan zijn stemming of een kind zich prettig voelt of juist niet of wanneer het met rust gelaten wil worden, checkt dit bij collega's en speelt erop in.
1.1.g	Is niet gehaast en geeft het kind ruimte iets in zijn eigen tempo te doen	
1.1.h	Begeleidt met taal wat hij/zij waarneemt en in reactie daarop doet, vertelt wat er gaat gebeuren, legt uit.	Begeleidt met taal wat hij/zij waarneemt en in reactie daarop doet, legt uit en vertelt wat er gaat gebeuren, verwoordt gevoelens, wensen en gedachten van kinderen.

1.2. Begeleiden op lichamelijk vlak

1.2.a	Ziet wanneer een kind verzorgd moet worden of ondersteuning nodig heeft bij eten en andere algemeen dagelijkse levensverrichtingen (ADL) en reageert erop. Gebruikt deze momenten voor het bieden van rust, het geven van aandacht en het opbouwen van contact. Neemt daarbij initiatief tot interactie.	
1.2.b	Past, in samenspraak met collega's de verzorging en ondersteuning aan het individuele kind aan. Stimuleert de zelfredzaamheid door uit te leggen hoe ze iets moeten doen, het voor te doen en te laten oefenen. Geeft kinderen op hun leeftijd afgestemde aanwijzingen over persoonlijke verzorging en hygiëne.	Past de verzorging en ondersteuning aan het individuele kind aan. Stimuleert de zelfredzaamheid door uit te leggen hoe ze iets moeten doen, het voor te doen en te laten oefenen. Geeft kinderen op hun leeftijd afgestemde aanwijzingen en informatie over persoonlijke verzorging en hygiëne.
1.2.c	Zorgt ervoor dat ruimte en materialen schoon, hygiënisch en opgeruimd zijn en voert huishoudelijke werkzaamheden uit.	Zorgt ervoor dat ruimte en materialen schoon, hygiënisch en opgeruimd zijn en ziet of er huishoudelijke werkzaamheden verricht moeten worden. Zorgt voor uitvoering van die werkzaamheden.
1.2.d	Heeft kennis over en past de basisrichtlijnen toe voor gezonde voeding, beweging, slaap, binnen- en buitenklimaat en ergonomie, afgestemd aan het kind en de leeftijdsgroep. Is bewust van zijn/haar voorbeeldrol en handelt hiernaar binnen het beleid van de organisatie.	Gebruikt kennis over gezonde voeding, beweging, slaap, binnen- en buitenklimaat en ergonomie en past deze actief toe, afgestemd aan het kind en de leeftijdsgroep. Draagt dit uit als rolmodel en stimuleert een gezonde en actieve leefstijl bij kinderen.
1.2.e	n.v.t.	Signaleert de symptomen van de meest voorkomende ziekten. Geeft binnen kaders geneesmiddelen aan kinderen.
1.2.f	Verricht volgens de richtlijnen EHBO bij kleine ongevallen en schat in wanneer er extra hulp nodig is in overleg met collega(s) BHV	

Competentiecluster 2

2. Zorg dragen voor veiligheid van kinderen

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

2.1. Een emotioneel veilige basis bieden		
2.1.a	Draagt bij aan veiligheid door vooraf grenzen aan te geven en volgens de geldende afspraken structuur aan te bieden.	Biedt veiligheid door vooraf grenzen aan te geven en structuur aan te brengen.
2.1.b	Zorgt voor voorspelbaarheid door middelen als herhalende handelingspatronen, rituelen en het volgen van een dagritme in te zetten.	Zorgt voor voorspelbaarheid en houvast door een dagritme aan te houden en terugkerende handelingen te gebruiken. Schenkt aandacht aan rituelen, zoals feesten en verjaardagen.
2.1.c	Begeleidt kinderen bij conflicten, ook als er pijn wordt gedaan, en ondersteunt hen bij het oplossen hiervan zodat zij weer samen plezier kunnen beleven.	
2.1.d	Laat het kind merken dat hij of zij beschikbaar is en het kind ziet in situaties waarin een kind zich bang, verdrietig, boos, eenzaam of buitengesloten voelt. Waar nodig biedt hij zij ondersteuning en begeleiding.	Laat het kind merken in situaties waarin het zich bang, verdrietig, boos, eenzaam of buitengesloten voelt, dat hij/zij daar op let en er iets aan doet.
2.1.e	Signaleert het als een kind negatieve gevoelens bij hem/haar oproept en bespreekt met collega, coach of leidinggevende hoe hiermee om te gaan.	Handelt op basis van vertrouwen in de goede motieven en de goede wil van het kind, ook als het kind het tegenovergestelde oproept.
2.2. Een verantwoorde omgeving voor ontdekken, oefenen en avontuur creëren		
2.2.a	Ziet toe op veiligheid; screent de omgeving en het gedrag van kinderen daarop. Controleert en toetst de binnen- en buitenruimte en het materiaal en past deze, eventueel in overleg, aan het gebruik aan.	Ziet toe op veiligheid; screent de omgeving en het gedrag van kinderen daarop. Controleert en toetst de inrichting van de binnen- en buitenruimte en het materiaal en past deze aan het gebruik aan.
2.2.b	Draagt bij aan een balans tussen veiligheid en uitdaging door binnen bestaande kaders kinderen te laten oefenen, te laten ontdekken en te laten ondervinden wat wel en niet lukt en wat ze leuk vinden. Stemt dit in overleg af op de ontwikkelingsleeftijd van een kind.	Zorgt voor een balans tussen veiligheid en uitdaging door een situatie zo te maken dat die uitlokt tot uitproberen en tegelijkertijd verantwoord is kinderen te laten oefenen, te laten ontdekken en te laten ondervinden wat wel en niet lukt. Stemt dit af op de ontwikkelingsleeftijd van een kind.
2.2.c	Signaleert en wijst op (kritieke) momenten en risico's waar kinderen in verschillende ontwikkelfases zelf nog niet mee om kunnen gaan. Dit geldt ook voor mediagebruik. Denkt mee bij oplossingen. Treedt actief op bij acute onveilige situaties.	Beschermt kinderen in situaties met risico's waarmee kinderen zelf nog niet kunnen omgaan of waarvan zij de gevolgen nog niet kunnen overzien afhankelijk van diens ontwikkelfase. Dit geldt ook voor mediagebruik. Weet wat kritieke momenten en situaties zijn en zoekt daarvoor oplossingen. Treedt actief op bij onveilige situaties.

2.3 Aanpak op situatie, ontwikkelingsleeftijd en individuele behoeften afstemmen		
2.3.a	Voert een (dag)programma uit met ruimte voor individuele verschillen.	Biedt een (dag)programma met ruimte voor individuele verschillen.
2.3.b	Past in overleg met collega's programma en (dagelijkse) routines aan, aan behoefte van het kind/de groep/ de situatie.	Hanteert (dag)programma en (dagelijkse) routines flexibel en past ze aan, aan behoefte van het kind/de groep/ de situatie. Houdt hierbij rekening met de leeftijdsfase en met bijzondere gebeurtenissen.
2.3.c	Werkt eraan mee dat de ruimte overzichtelijk is en er mogelijkheden voor rust en privacy zijn, zonder dat dit tekort doet aan een ruimte die ontwikkeling stimuleert.	Voorkomt onder- en overprikkeling door een overzichtelijke uitdagende ruimte, mogelijkheden voor rust en privacy en het waar nodig beperken of juist toevoegen van prikkels.
2.4. Reageren op (mogelijk) grensoverschrijdend gedrag richting het kind		
2.4.a	Bespreekt met collega's/aandachtsfunctionaris eigen waarnemingen in gedrag en lichamelijk welzijn van het kind, en in gedrag van ouders die hij/zij zelf nog niet goed kan plaatsen.	Herkent en bespreekt signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling. Legt deze signalen zo snel mogelijk neer bij de aandachtsfunctionaris. Onder signaleren wordt verstaan het waarnemen en interpreteren van aanwijzingen in gedrag en lichamelijk welzijn van het kind, in het gedrag van de ouders en in de gezinsomgeving die mogelijk wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling.
2.4.b	Kent het afwegingskader en deelt eigen waarnemingen gevraagd en ongevraagd. Kent de stappen van de meldcode.	Kent het afwegingskader en handelt volgens de drie meldnormen van het protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang'.
2.4.c	Legt signalen van grensoverschrijdend gedrag op social media neer bij de juiste persoon.	Is alert op signalen van grensoverschrijdend gedrag via social media en handelt daarnaar.
2.4.d	Signaleert grensoverschrijdend gedrag van individuele of groepjes kinderen gericht op andere kinderen en legt het signaal bij de juiste persoon neer en grijpt in bij acute situaties.	Grijpt in bij grensoverschrijdend gedrag van individuele of groepjes kinderen gericht op andere kinderen en volgt bij seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling het stappenplan daarvoor.
2.4.e	Deelt eigen waarnemingen van geweld door een collega of opvallende situaties waarin collega's zich bewust met een kind afzonderen met leidinggevende/coach.	

Competentiecluster 3

3. Volgen en stimuleren van de ontwikkeling en leren van kinderen

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

3.1 Volgen van en inspelen op de ontwikkeling		
3.1.a	Verdiept zich bij elk kind in de groep in het ontwikkelingsniveau, aard, gewoontes, interesses en talenten en leert zo alle kinderen kennen.	Herkent van alle kinderen in de groep het ontwikkelingsniveau, aard, gewoontes en interesses. Ziet ook de unieke talenten van elk kind.
3.1.b	Hanteert, onder begeleiding, de kind-volg/ontwikkelgerichte systemen die gebruikt worden. Zorgt, onder begeleiding, voor verslaglegging van individuele ontwikkelingslijnen van de kinderen.	Hanteert de kind-volg/ontwikkelingsgerichte systemen die gebruikt worden en zorgt voor verslaglegging van individuele ontwikkelingslijnen van kinderen van de kinderen waar je mentor van bent.
3.1.c	Observeert systematisch en op aanwijzen individuele kinderen en de groep.	Werkt kindvolgend en hanteert de cyclus: kijken – inschatten – handelen. Sluit aan bij de ontwikkeling(fasen) die kinderen doormaken en de ontwikkelingsopgaven waar ze voor staan. Observeert systematisch en gedurende de dag de individuele kinderen en de groepsdynamiek. Signaleert voortgang en afwijkingen in de ontwikkeling en (het ontstaan van) probleemgedrag, reageert hier snel op en biedt gerichte activiteiten aan.
3.1.d	Geeft onder begeleiding uitvoering aan plan van aanpak van bijzondere individuele en groepssituaties, zoals het omgaan met beperkingen, ontwikkelingsachterstanden, probleemgedrag of conflicten in de groep.	Bedenkt plan van aanpak, waar kan/nodig met collega's, voor bijzondere individuele en groepssituaties, zoals het omgaan met beperkingen, ontwikkelingsachterstanden, probleemgedrag of conflicten in de groep.
3.2 Ondersteunen en stimuleren van competenties en talenten		
3.2.a	Komt met voorstellen voor het aanbieden van gevarieerd materiaal, activiteiten en spelvormen en biedt bewegingsruimte.	Is vindingrijk in het bieden van gevarieerd materiaal, afwisselende activiteiten en spelvormen die alle zintuigen prikkelen en creëert bewegingsruimte.
3.2.b	Pakt in samenspraak thema's op in domeinen zoals exploratief sport en spel, sociaal spel en taal en ook: creatieve, expressieve en muzikale vorming, ontluikend rekenen, natuur, wetenschap en techniek. Wijst op mogelijkheden in de buurt.	Laat kinderen ervaring opdoen in domeinen, zoals exploratief sport en spel, sociaal spel en taal en ook: creatieve, expressieve en muzikale vorming, ontluikend rekenen, natuur, wetenschap en techniek. Benut mogelijkheden in de buurt.
3.2.c	Werkt mee aan een (gevarieerd) aanbod om specifieke competenties, waaronder taalbegrip en taalgebruik, redeneren en kennis van de wereld van kinderen, te stimuleren.	Richt de aandacht op specifieke competenties, waaronder taalbegrip en taalgebruik, redeneren en kennis van de wereld van kinderen.

3.2.d	Begeleidt kinderen bij het zich eigen maken van (praktische) vaardigheden door het in haalbare, vooraf geformuleerde stappen op te delen, en (voor hem/haar bekende) instructie te geven. Doet voor, reageert op hoe ze het doen, en laat ze oefenen.	Begeleidt kinderen bij het zich eigen maken van (praktische) vaardigheden. Deelt de taak op in haalbare stappen, geeft instructie en doet voor. Reageert op hoe ze het doen, laat ze oefenen en stimuleert ze om verder te gaan als iets niet lukt.
3.2.e	Zoekt actief naar (ontluikende of latente) talenten bij kinderen en biedt in samenspraak passend aanbod daarvoor aan.	Zoekt actief naar en stimuleert (ontluikende of latente) talenten bij kinderen, speelt in op dat wat kinderen aangeven en biedt een passend aanbod daarvoor.
3.3 Laten ervaren, ontdekken, onderzoeken en uitbreiden		
3.3.a	Geeft kinderen de kans van elkaar te leren, laat kinderen kijken naar anderen, kijkt zelf mee en praat erover.	
3.3.b	Draagt bij aan het onderzoeken en delen van kinderen door de verbeelding te prikkelen, (open) vragen te stellen, over een situatie te praten, samen erover te denken.	Stimuleert kinderen te onderzoeken en zich uit te drukken. Prikkel de verbeelding, stelt (open) vragen waarover kinderen gaan nadenken en er samen over gaan denken en praten.
3.3.c	Weet wat kinderen van verschillende leeftijden interessant vinden, wat ze begrijpen en nog niet. Gaat in op vragen die kinderen bezighouden of haalt er een collega bij om de vragen te beantwoorden.	Weet wat kinderen van verschillende leeftijden begrijpen en wat nog niet en komt met interessante informatie, gaat in op vragen die kinderen bezighouden en gebruikt deze als aanleiding om over een bepaald onderwerp te praten.
3.3.d	Laat, in samenspraak, initiatief aan het kind of (sub)groep. Grijpt niet meteen in als kinderen een activiteit niet helemaal goed uitvoeren.	Laat initiatief aan het kind, kijkt wat er gebeurt en gebruikt dat om kinderen te laten leren. Geeft kinderen de ruimte om te leren van dingen of situaties die niet helemaal goed gaan.
3.3.e	Helpt kinderen op weg door ze te ondersteunen en materialen aan te bieden.	Helpt kinderen intenties en plannen te realiseren door ze op weg te helpen, te ondersteunen en materialen en ideeën aan te bieden.
3.4 Evenwicht bieden in nieuw en vertrouwd		
3.4.a	Begeleidt mee in vooraf gekozen situaties waarin kind(eren) leren omgaan met risico's die ze aankunnen.	Biedt situaties aan waarin kind(eren) leren omgaan met risico's die ze aankunnen.
3.4.b	Laat, binnen bestaande kaders, kinderen de tijd en ruimte voor herhaling en oefening maar biedt ook nieuwe impulsen. Bespreekt met collega of waargenomen gedrag het gevolg kan zijn van overprikkeling en past in overleg de situatie aan.	Laat kinderen de tijd en ruimte voor herhaling en oefening, maar biedt ook nieuwe impulsen. Signaleert overprikkeling en grijpt in.

3.4.c	n.v.t.	Laat kinderen via gevarieerde creatieve vormen hun indrukken verwerken.
3.5 Op ontwikkelingsgerichte wijze kinderen laten leren		
3.5.a	Is zich bewust van het belang van een emotioneel veilige omgeving en zelfvertrouwen als basis voor leren en ontwikkelen. Draagt bij aan deze omgeving en laat zien dat hij/zij vertrouwen heeft in wat een kind al kan.	Creëert een emotioneel veilige omgeving waar een kind binnen kan leren en ontwikkelen. Werkt aan het opbouwen van zelfvertrouwen.
3.5.b	Hanteert manieren waarop kinderen leren (namelijk: door te spelen; te ervaren; te kijken; erover te denken en uit te proberen). Sluit aan bij de manier waarop een kind leert en weet dat leren voortkomt uit spelen.	Maakt bewust gebruik van manieren waarop kinderen leren (namelijk: door te spelen; te ervaren; te kijken; erover te denken en uit te proberen). Sluit aan bij de manier waarop een kind leert en weet dat leren voortkomt uit spelen. Volgt het kind in zijn/haar ontwikkeling en sluit aan bij de zone van naaste ontwikkeling.
3.5.c	Begeleidt kinderen zowel individueel als in kleiner en groter groepsverband.	Bouwt bewust in dat er zowel individueel als in kleiner en groter groepsverband kinderen begeleid worden.
3.5.d	Biedt een diversiteit aan leermomenten, zowel in spel en geplande activiteiten als in alledaagse situaties zoals samen eten, aankleden of opruimen. Kiest, in overleg, activiteiten die aansluiten bij de ontwikkeling, leeftijd, interesses en talenten van kinderen en benut wat de dag brengt. Is zich bewust van hoe deze momenten verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleren en stemt dit af op de ontwikkelbehoefte van het kind. Stimuleert actief meedoen.	Biedt een diversiteit aan leermomenten, zowel in spel en geplande activiteiten als in alledaagse situaties zoals samen eten, aankleden of opruimen. Kiest activiteiten die aansluiten bij de ontwikkeling, leeftijd, interesses en talenten van kinderen en benut wat de dag brengt. Is zich bewust van hoe deze momenten verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleren en stemt dit af op de ontwikkelbehoefte van het kind. Stimuleert actief meedoen.
3.5.e	Aanbieden structuur volgens het dagritme zoals beschreven in het pedagogisch beleid.	Past de mate van structuur die gegeven wordt aan, aan de leeftijd en de aard van de kinderen.
3.5.f	Geeft aanwijzingen of instructie, doet voor en helpt kinderen bij wat ze aan het doen zijn, zodat ze vaardigheden ontwikkelen; zonder het spel over te nemen.	Prikkelt de zone van naaste ontwikkeling door in te schatten wat kinderen niet alleen, maar met hulp wel kunnen en nodigt ze uit dit te doen. Geeft aanwijzingen of instructie, doet voor en helpt ze; zonder het spel over te nemen.

Competentiecluster 4

4. Steunen en stimuleren van spelen en vrijetijdsbesteding

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

4.1 Begeleiden van spel en vrijetijdsbesteding als basis voor ontwikkelen		
4.1.a	Komt voor spel met voorstellen voor gevarieerd materiaal, activiteiten en spelvormen.	Is vindingrijk en biedt voor spel gevarieerd materiaal, activiteiten en spelvormen aan die alle zintuigen prikkelen, uitdagen tot beweging en bijdragen aan de ontwikkelingsfase van het kind.
4.1.b	Ontlokt op aanwijzen spontaan spel bij kinderen door het aanbieden van (spel)materiaal dat geschikt is voor een kind en past bij de leeftijdsfase.	Ontlokt spontaan spel bij kinderen door het aanbieden (spel)materiaal dat geschikt is voor een kind en past bij de leeftijdsfase.
4.1.c	Begeleidt situaties waarbij vooraf duidelijk is dat initiatief en sturing bij de pedagogisch professional, het individuele kind of de groep ligt.	Biedt naast vrij spel ook georganiseerde en door volwassenen geleide activiteiten. Past de mate van sturing en toezicht aan de leeftijd, de aard van de kinderen en het soort activiteit aan.
4.1.d	Gebruikt digitale middelen of technologie op de BSO als ondersteuning bij spel wanneer dit bijdraagt aan de ontwikkeling van het kind.	Integreert digitale middelen en technologie doelbewust in het spelaanbod op de BSO, stimuleert verantwoord gebruik en begeleidt kinderen bij het ontwikkelen van mediawijsheid en digitale vaardigheden tijdens spel en activiteiten.
4.1.e	Ondersteunt het kind in omgaan met vrijetijdsbesteding, leren zelf tijd in te delen en zelf activiteiten te verzinnen.	
4.2. Belevingswereld van kinderen verrijken		
4.2.a	Gaaf in op en vertelt verhalen over thema's die kinderen bezighouden en sluit hierbij aan bij de belevingswereld van een kind en verrijkt de belevingswereld van kinderen door nieuwe thema's toe te voegen.	
4.2.b	Doet mee met het spontane spel/vrijetijdsbesteding van kinderen, geeft woorden aan ervaringen en koppelt er voor de jongste kinderen taalbegrippen aan.	Verrijkt – op gepaste momenten - het spontane spel/vrijetijdsbesteding van kinderen door voor te doen of mee te spelen, geeft woorden aan ervaringen en koppelt er voor de jongste kinderen taalbegrippen aan.
4.2.c	Draagt bij aan het ontdekken en ervaren van kinderen door nieuwe elementen in te brengen in het spel/vrijetijdsbesteding en te wijzen op andere gebruiksmogelijkheden van materiaal en media.	Biedt materialen aan die kinderen nieuwsgierig maken, ziet en grijpt kansen voor nieuwe ervaringen door spel/vrijetijdsbesteding uit te breiden, een bepaalde kant op te leiden, nieuwe elementen in te brengen en te wijzen op andere gebruiksmogelijkheden van materiaal en media.

Competentiecluster 5

5. Steunen en stimuleren van autonomie, participatie en burgerschap

STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
5.1. Ruimte bieden en autonomie respecteren		
5.1.a	Werkt er, op basis van overleg met collega's en ouders, aan mee dat kinderen de ruimte krijgen om zich in eigen tempo en op eigen wijze te ontwikkelen.	Biedt, op basis van overleg met collega's en ouders, kinderen de ruimte om zich in eigen tempo en op eigen wijze te ontwikkelen. Houdt rekening met de behoefte van kinderen aan: erbij horen, invloed uitoefenen en persoonlijke relaties leggen.
5.1.b	Wisselt op aanwijzing van ervaren collega actief stimuleren en interveniëren (mengen in) af met volgen en op de achtergrond blijven.	Vindt een evenwicht tussen enerzijds actief stimuleren en interveniëren (mengen in) en anderzijds volgen en op de achtergrond blijven.
5.1.c	Geeft kinderen de kans om dingen zelf uit te proberen. Laat kinderen zelf dingen oplossen en keuzes maken en helpt ze met het realiseren van wensen.	Geeft kinderen de kans om dingen zelf uit te proberen en van die ervaringen te leren. Is bewust bezig om het initiatief aan het kind te laten, zich te laten leiden door het kind in het individuele contact, het kind zelf dingen op te laten lossen en keuzes te maken en ondersteunt bij het realiseren van wensen.
5.2. Betrekken en invloed geven		
5.2.a	Geeft kinderen invloed op activiteiten door ze, op voorgestructureerde wijze, te laten meedenken en kiezen. Geeft informatie, aangepast aan de leeftijd, zodat ze kunnen beslissen.	Geeft kinderen invloed op activiteiten door ze te laten meedenken en te laten kiezen. Geeft informatie, aangepast aan de leeftijd, zodat ze kunnen beslissen. Laat, afhankelijk van de leeftijd en behoefte, het bedenken of wijze van uitvoeren van activiteiten steeds meer over aan de kinderen zelf.
5.2.b	n.v.t.	Leert kinderen de spelregels van gespreksvoering (groepsgesprekjes) en discussiëren, laat ze hun mening uiten en naar elkaars standpunten luisteren.
5.2.c	Laat kinderen hun mening uiten en zorgt ervoor dat daarnaar geluisterd wordt.	Laat kinderen zelf nadenken over wat ze willen, wat anderen willen en over wat mogelijk is. Laat ze, afgestemd op de leeftijd, oefenen in overlegvaardigheden.

5.2.d	Geeft, in overleg, kinderen een rol in de uitvoering van (huishoudelijke) werkzaamheden.	Betrekt de kinderen bij het uitvoeren van de dagelijkse (huishoudelijke) werkzaamheden en geeft ze, in afstemming op hun ontwikkeling, een rol in de uitvoering ervan.
5.3. Kinderen motiveren tot sociale betrokkenheid en het aangaan van vriendschappen		
5.3.a	Biedt activiteiten aan, waarbij kinderen leren wie ze zelf zijn en hoe ze door anderen gezien worden.	Kiest of ontwerpt activiteiten waarbij kinderen leren wie ze zelf zijn en hoe ze door anderen gezien worden.
5.3.b	n.v.t.	Laat kinderen oefenen met verschillende rollen in een groep.
5.3.c	Geeft kinderen complimentjes voor gedrag dat wijst op sociale betrokkenheid en empathie (een ander kind bij spel betrekken, een nieuw kind welkom heten; zich in een ander inleven).	Is alert op en moedigt gedrag aan dat wijst op sociale betrokkenheid en empathie (een ander kind bij spel betrekken, een nieuw kind welkom heten, zich in een ander inleven).
5.3.d	Faciliteert interacties tussen kinderen en ondersteunt ze bij het maken van verbindingen, in samenwerken en elkaar helpen, afgestemd op hun leeftijd.	Heeft oog voor de verschillende vormen van sociale relaties en interacties in de groep en stimuleert dat kinderen verbindingen aangaan, samenwerken, elkaar helpen en inclusiviteit ervaren, afgestemd op hun leeftijd.
5.3.e	Laat duidelijk weten wat wel en niet kan in de omgang met elkaar. Treedt regelend op bij in de groep ongewenst gedrag.	Voorkomt negatieve relatiepatronen, is alert op buitensluiten of afwijzen van kinderen door de groep, grijpt in en begeleidt bij het herstellen van de relatie.
5.4. Kinderen verbinden met de samenleving		
5.4.a	Stimuleert kinderen om respectvol om te gaan met elkaar, milieu, de natuur en hun omgeving. Brengt thema's als zorg, milieu en samenleving op een eenvoudige, liefdevolle manier dichtbij.	Integreert actief thema's als duurzaamheid, diversiteit en zorg voor de ander in het pedagogisch handelen. Betrekt kinderen bewust bij activiteiten die bijdragen aan hun gevoel van verantwoordelijkheid en verbondenheid met de wereld — binnen én buiten de groep.
5.4.b	Benoemt en respecteert verschillen tussen kinderen, moedigt openheid en nieuwsgierigheid naar elkaars achtergrond, cultuur, taal en talenten aan, en stimuleert een sfeer waarin iedereen zichzelf kan en mag zijn.	Besprekt actief diversiteit, verschillen en overeenkomsten, en begeleidt kinderen bij het vormen van respectvolle, open en inclusieve relaties, stimuleert burgerschapscompetenties zoals empathie, participatie en solidariteit.
5.4.c	Draagt algemeen geldende waarden en normen, zoals beleefd zijn en respect tonen, aan kinderen over.	
5.4.d	Participeert in gesprekken met thema's als gelijkwaardigheid, identiteit en solidariteit aan alsook vrijheid van meningsuiting, rechten van het kind en opkomen voor rechtvaardigheid.	Snijdt thema's als gelijkwaardigheid, identiteit en solidariteit aan als ook vrijheid van meningsuiting, rechten van het kind en opkomen voor rechtvaardigheid, afgestemd op de taal en belevingswereld van het kind.

Competentiecluster 6

6. Het gedrag van en de interactie tussen kinderen beïnvloeden

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

6.1. Positieve interacties tussen kinderen bevorderen		
6.1.a	Geeft suggesties/aanwijzingen voor positief samenspel.	Geeft suggesties/aanwijzingen voor positief samenspel en legt de nadruk op samenwerking.
6.1.b	Signaleert positieve en respectvolle interacties tussen kinderen, zoals samenwerken, naar elkaar luisteren, delen, 'om de beurt doen', een ander kind iets geven, helpen, troosten, een complimentje geven en moedigt dit aan door er op een positieve manier op te reageren en te benoemen.	
6.1.c	Creëert actief situaties die de kans op positieve en respectvolle interacties tussen kinderen vergroten, zoals kinderen bij elkaar te betrekken tijdens gesprekjes en activiteiten.	
6.1.d	Reflecteert onder begeleiding van collega's en pedagogisch coach op de wijze waarop volgens het pedagogisch beleid kinderen elkaar idealiter benaderen en is zich bewust van eigen voorbeeldgedrag daarin. Geeft blijk van goede omgangsvormen, toont enthousiasme en zorgt door de eigen houding voor een prettige en open sfeer.	Benadert de kinderen in lijn met het pedagogisch beleid (voorbeeldgedrag), geeft blijk van goede omgangsvormen en waardering voor anderen en laat levensbeschouwing, culturele achtergrond, waarden, normen en gewoonten van kinderen hier geen invloed op hebben. Zorgt door de eigen houding voor een prettige en open sfeer en toont enthousiasme.
6.2. Structureren en grenzen stellen		
6.2.a	Is zich ervan bewust dat dagritme en de groepssamenstelling het gedrag van kinderen beïnvloeden. Volgt het dagritme en hanteert vaste momenten die voor de kinderen bekend zijn; wisselt rust en actieve momenten af; evenals alleen spelen; in kleine groepjes of met de groep en binnen- en buitenactiviteiten en weet hier flexibel mee om te gaan.	Gebruikt het dagritme en de groepssamenstelling en -dynamiek als pedagogisch middel om het gedrag van kinderen te beïnvloeden. Zorgt dat er vaste momenten zijn die voor de kinderen bekend zijn; zorgt voor voldoende ruimte tussen de activiteiten; wisselt rust en actieve momenten af; vindt een balans tussen alleen spelen, in kleine groepjes of met de groep en tussen binnen- en buitenactiviteiten.
6.2.b	Werkt mee aan een tijdige voorbereiding van activiteiten; handelt volgens afspraken en houdt zich aan de taakverdeling.	Zorgt ervoor dat de voorbereiding van activiteiten tijdig gedaan is; structureert, denkt vooruit en plant werkzaamheden. Maakt afspraken met collega's en kinderen en zorgt voor een taakverdeling.
6.2.c	Signaleert aan de hand van gedrag van kinderen of planning aangepast moet worden en voert in overleg aanpassingen door.	Hanteert een flexibele planning door in te spelen op dat wat er gebeurt.

6.2.d	Reguleert gedrag door, volgens geldende afspraken, eenvoudige, positieve hoofdregels te hanteren; duidelijk te laten weten wat wel en niet kan; in overleg iets anders aan te bieden of af te leiden en door zelf het goede voorbeeld te geven.	Reguleert gedrag door eenvoudige, positieve hoofdregels te hanteren en duidelijk te laten weten wat wel en niet kan; leidt kinderen af en biedt alternatieven aan en geeft zelf het goede voorbeeld.
6.3. Procesmatig begeleiden		
6.3.a	Observeert en vormt zich een beeld van het kind en de groep.	Gebruikt observaties om zich een beeld van het kind en de groep te vormen en te checken of de groep als geheel en het kind als individu zich welbevinden en tot ontwikkeling komen.
6.3.b	Reflecteert op de effectiviteit van dat wat aangeboden wordt.	Reflecteert op en toetst of wat aangeboden wordt werkt, waar de belangstelling ligt en welke kritieke momenten er zijn. Baseert daar de planning en eigen handelen op.
6.3.c	Signaleert ongewenst gedrag en problemen in de interactie en bespreekt hoe dit aan te pakken. Stimuleert gewenst gedrag.	Signaleert ongewenst gedrag en problemen in de interactie en treedt regelend op bij ongewenst gedrag in de groep. Stimuleert gewenst gedrag. Begeleidt de kinderen door ze rustig te benaderen, gevoelens te benoemen en de situatie te bespreken. Geeft ze de tijd om tot een oplossing te komen of draagt suggesties aan en houdt een oogje in het zeil hoe het verder gaat.
6.4. Inspelen op opvallend gedrag/ bijzonderheden		
6.4.a	Signaleert het als een kind zich niet ontwikkelings- of leeftijdsadequaat gedraagt of zich anders gedraagt dan de pedagogisch professional gewend is en legt dit signaal neer bij collega's.	Signaleert het als een kind zich niet ontwikkelings- of leeftijdsadequaat gedraagt of zich anders gedraagt dan de pedagogisch professional gewend is. Onderzoekt welke factoren meespelen, wat het kind nodig heeft en bespreekt dit met ouders.
6.4.b	Signaleert het als het niet lukt om contact te leggen met het kind (op een bepaald moment) of als het hem/haar niet duidelijk wordt waar het kind de meeste behoefte aan heeft. Hij/zij bespreekt haar ervaring en vraagt om advies aan collega's.	Schakelt, indien nodig, anderen in zoals: collega's, de pedagogisch coach, leidinggevende of ouders, wanneer het moeilijk is contact te leggen met een kind of wanneer onduidelijk is waar het kind het meest behoefte aan heeft. Bespreekt ervaringen en vraagt om advies, zodat samen de juiste ondersteuning kan worden geboden.
6.4.c	n.v.t.	Overlegt met collega's, leidinggevende en de ouders bij bijzonderheden over de totstandkoming van een plan van aanpak voor de omgang met een individueel kind.

Competentiecluster 7

7. Een gelijkwaardige samenwerking met ouders realiseren

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

7.1. De ouders zien en horen		
7.1.a	Stelt zich gastvrij op; staat open voor en neemt initiatief tot contact, zorgt dat ouders en kind zich welkom voelen.	
7.1.b	Laat ouders en kind merken dat ze gezien en gewaardeerd worden en spreekt positief over hen.	
7.1.c	Laat ouders zien dat er begrip en aandacht voor hun gevoelens, waarden, normen, gewoontes, culturele achtergrond en levensbeschouwing is.	Laat ouders zien dat er begrip en aandacht is voor hun gevoelens, waarden, normen, gewoontes, culturele achtergrond en levensbeschouwing, en maakt duidelijk hoe hiermee rekening wordt gehouden.
7.2. Met ouders informatie delen		
7.2.a	Draagt zorg voor de dagelijkse overdracht naar ouders en informeert hen hoe de opvang is verlopen. Zorgt dat ouders op de hoogte gebracht worden van ontwikkeling, signalen over ziekte, kleine ongevallen en eventuele informatie over verzorging.	
7.2.b	Levert een bijdrage aan andere manieren dan erover te vertellen om de ervaringen van het kind aan ouders te laten zien, met beeldmateriaal, dagboekje.	Laat ook op andere manieren dan erover te vertellen de ervaringen van het kind zien aan ouders; met beeldmateriaal, dagboekje, presentaties en dergelijke.
7.2.c	Gebruikt de dagelijkse overdracht met ouders om een breder beeld van het kind te krijgen.	Gebruikt en bespreekt eigen observaties om zichzelf en ouders een breder beeld van het kind te laten krijgen.
7.2.d	Is zorgvuldig in het delen van informatie of beeldmateriaal met ouders en derden en vraagt indien nodig om toestemming. Is op de hoogte van de privacywetgeving.	Is zorgvuldig in het delen van informatie of beeldmateriaal met ouders en derden en vraagt indien nodig om toestemming. Past de privacywetgeving actief toe.
7.3. Samenwerken met ouders		
7.3.a	Luistert naar het verhaal van ouders en kind, denkt mee en beantwoordt vragen. Deelt eigen observaties en inzichten op een open en respectvolle manier.	Gaat het gesprek aan met ouders als gelijkwaardige partner in de ontwikkeling van het kind. Beantwoordt vragen, geeft waar passend advies, verwijst indien nodig door. Zoekt samen met ouders naar oplossingen, houdt daarbij steeds het belang van het kind voor ogen.

7.3.b	Staat open voor de aanpak van ouders zelf. Voert gemaakte afspraken met ouders uit.	Verbindt de leefwerelden van het kind door informatie vanuit de ouders, kind zelf en school (voor kinderen vanaf 4 jaar) te gebruiken en probeert in de benadering van het kind op een lijn met de ouders te komen. Zoekt actief de samenwerking met ouders op, en durft als professional ook eigen inzichten in te brengen.
7.3.c	Vraagt naar wensen en behoeften van ouders en zorgt door collega's in te schakelen dat hier aandacht aan besteed wordt.	Onderzoekt actief wensen en behoeften van ouders en mogelijkheden om daaraan tegemoet te komen.
7.3.d	Legt bepaalde keuzen voor handelingen en activiteiten op een voor de ouder begrijpelijke manier uit. Schat in of een collega erbij gehaald moet worden voor uitleg.	Legt bepaalde keuzen voor handelingen en activiteiten op een voor de ouder begrijpelijke manier uit.
7.3.e	Verwijst ouders voor uitleg over achterliggende (beweeg)redenen van handelingen, keuzes en activiteiten door naar een collega.	Besprekt zorgen of opvallende observaties met ouders. Zoekt (eventueel ondersteund door collega's) bij aanwijzingen van huiselijk geweld of kindermishandeling zo snel mogelijk contact met ouders. Kan hier op een passende wijze verslaglegging over maken.
7.3.f	Vraagt collega's om hulp bij meningsverschillen met ouders en blijft in gesprek, ook als het lastig is.	Voert op professionele wijze lastige gesprekken met ouders, blijft rustig en duidelijk, bewaakt eigen grenzen en zorgt dat de samenwerking in het belang van het kind blijft, ook bij verschil van inzicht.
7.4. Met ouders werken aan gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid		
7.4.a	Legt regels en gewoonten van het kindercentrum op een toegankelijke wijze uit. Deelt pedagogische kennis en weet vragen van ouders hierover te beantwoorden.	Praat met ouders over visie, gewoonten en regels en maakt duidelijk waar het kindercentrum en hij/zij als pedagogisch professional voor staat. Deelt pedagogische kennis, bijvoorbeeld over gezonde voeding en beweging, en weet ouders hierin te adviseren.
7.4.b	n.v.t.	Stimuleert betrokkenheid van ouders door hen te informeren over rechten/medezeggenschap en laat ze waar mogelijk meedenken en beslissen over het beleid.
7.4.c	n.v.t.	Vindt een balans in de aandacht voor de ouder en diens belangen enerzijds en de verantwoordelijkheid voor de groep anderzijds.
7.4.d	Respecteert ouders, ook als zij andere perspectieven hebben.	Kan zich inleven in de rol en positie van ouders en respecteert hun perspectieven.
7.4.e	Is naar ouders open in het gebruik van het afwegingskader en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en vraagt als dat wenselijk is, een collega hierbij om hulp.	Is naar ouders open in het gebruik van het afwegingskader en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Competentiecluster 8

8. Samenwerken met collega's en andere professionals in de omgeving van het kind

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

8.1. Werken aan een eenduidige aanpak/begeleiding met directe collega's

8.1.a	Komt afspraken met collega's na, werkt volgens de onderlinge taakverdeling en stemt dat gedurende de dag steeds even af.	Maakt heldere afspraken met collega's over onderlinge taakverdeling en sluit dat gedurende de dag steeds even kort.
8.1.b	Stemt werkwijze met collega (invaller) af.	Zorgt ervoor dat invallers en nieuwe collega's het beleid, de afspraken en regels ook weten en begeleidt ze daarin.
8.1.c	Maakt duidelijk wat collega's van hem/haar kunnen verwachten.	Maakt duidelijk wat collega's van hem/haar kunnen verwachten en wat hij/zij van de ander verwacht.
8.1.d	Zorgt ervoor dat directe collega op de hoogte is van bijzonderheden, communiceert en zorgt voor voldoende (schriftelijke en/of mondelinge) informatie zodat collega's op de hoogte blijven en/of een collega het over kan nemen.	Zorgt ervoor dat collega's op de hoogte zijn van bijzonderheden, communiceert en zorgt voor voldoende (schriftelijke en/of mondelinge) informatie zodat collega's op de hoogte blijven en/of een collega het over kan nemen.
8.1.e	Leverd een bijdrage aan het inzichtelijk maken van het werk en de resultaten, zoals verslaglegging en het bijhouden van gegevens via digitale kanalen. Let erop dat informatie zo objectief en feitelijk mogelijk wordt vastgelegd.	Maakt optimaal gebruik van digitale middelen voor verslaglegging, overdracht en samenwerking volgens de kaders van de organisatie. Gegevens worden zo objectief en feitelijk mogelijk vastgelegd.
8.1.f	Vraagt en geeft feedback aan collega's voor een goede afstemming.	Vraagt en geeft feedback aan collega's voor een goede afstemming.

8.2 Elkaar als collega's stimuleren

8.2.a	Deelt positieve en negatieve werk gerelateerde ervaringen met collega's en is begripvol/meelevend.	Deelt positieve en negatieve werk gerelateerde ervaringen met collega's en steunt de ander.
8.2.b	Zet in het werk eigen talenten en kwaliteiten in voor het bevorderen van afwisseling in activiteiten voor de kinderen.	Benut de talenten van collega's en zet in het werk eigen talenten en kwaliteiten in ten dienste van collega's en voor het bevorderen van afwisseling in activiteiten voor de kinderen.
8.2.c	Reflecteert (met pedagogisch coach) over de grenzen van de eigen deskundigheid.	Kent de grenzen van de eigen deskundigheid en schakelt tijdig collega's, leidinggevende in. Zoekt altijd nieuwe ontwikkelkansen voor zichzelf.

8.2.d	Stelt zich actief op in werkoverleg; denkt mee, verwoordt een eigen mening, en houdt hierbij als doel voor ogen dat de groep zo goed mogelijk kan functioneren.	Stelt zich actief op in werkoverleg; denkt mee, verheldert en onderbouwt mening met feiten en argumenten en houdt hierbij als doel voor ogen dat de groep zo goed mogelijk kan functioneren.
8.2.e	Draagt bij aan een stimulerend leerklimaat voor stagiaires/student-werknemers op de groep door open te staan voor samenwerking.	Zorgt voor een stimulerend leerklimaat voor stagiairs/student-werknemers op de groep.
8.2.f	Komt met praktijkvoorbeelden, vraagt en geeft feedback, en staat open voor gezamenlijke reflectie en leren binnen het team.	Stimuleert actief een lerende en reflecterende teamcultuur door feedback te geven en ontvangen, praktijkervaringen te delen en collega's te ondersteunen in hun ontwikkeling.
8.2.g	Heeft respect voor collega's met verschillende achtergronden en opleidingen. Staat open voor samenwerking, is nieuwsgierig naar hoe anderen werken en denkt mee over hoe je elkaar kunt versterken.	Ziet de kracht van een divers team en stimuleert samenwerking vanuit gelijkwaardigheid. Is zich bewust van ieders rol, achtergrond en expertise en zoekt actief naar manieren om elkaar aan te vullen en te ondersteunen. Draagt bij aan een veilige, open werksfeer waarin iedereen zich gezien en serieus genomen voelt.
8.3 Samenwerken met andere professionals		
8.3.a	Werkt samen met andere professionals/disciplines volgens afgesproken doelen en werkwijze.	Draagt bij aan en werkt vanuit een gezamenlijke visie, perspectief en doelen
8.3.b	n.v.t.	Neemt initiatief tot uitwisseling van informatie, afstemming van aanpak, werkwijzen, gedrags- en omgangsregels met scholen en andere disciplines/professionals in het belang van een optimale ontwikkeling van het kind.
8.3.c	Is alert op privacygevoelige informatie en checkt bij leidinggevende welke informatie met andere professionals gedeeld mag worden.	Gaat in de samenwerking met andere professionals ervan uit dat (privacygevoelige) informatie alleen met derden gedeeld kan worden, na toestemming van ouders (of leidinggevende als het belang van het kind in het geding is).
8.3.d	Kan eigen handelen bespreken met andere professionals.	Neemt de verantwoordelijkheid voor eigen handelen, past in overleg werkwijzen aan en komt afspraken na.
8.3.e	Staat open voor feedback en handelingsadviezen vanuit andere disciplines/professionals en voert (afstemmings)afspraken door in het eigen handelen.	Staat open voor feedback en handelingsadviezen vanuit andere disciplines en stemt de eigen aanpak af op gezamenlijk afgesproken begeleidingsdoelen of plannen van aanpak.
8.3.f	Levert een bijdrage aan een heldere overdracht(rapportage) naar school, bso of andere professionals.	Zorgt voor een heldere overdracht(rapportage) naar school, bso of andere professionals.
8.3.g	Levert op basis van eigen ervaringen input voor evaluaties en interdisciplinaire overleggen.	Bespreekt evaluatiegegevens met betrokkenen en neemt waar gewenst actief deel aan interdisciplinaire overleggen.
8.3.h	Stelt zich onderzoekend op; observeert, kijkt, leest en stelt vragen, is alert en nieuwsgierig; gebruikt tijd en ruimte om stil te staan bij wat er gebeurt; beredeneert en argumenteert.	Stelt zich onderzoekend op; observeert, kijkt, leest en stelt vragen, is alert en nieuwsgierig; neemt tijd en ruimte om stil te staan bij wat er gebeurt; beredeneert en argumenteert.

8.4. Samenwerken in een dynamische omgeving

8.4.a	Stelt zich flexibel op en heeft belangstelling voor nieuwe ideeën en werkwijzen.	
8.4.b	Brengt eigen ervaringen in in (interdisciplinaire) overleggen en netwerken.	Neemt deel aan (interdisciplinaire) overleggen en netwerken, brengt eigen ervaringen en deskundigheid in, stelt zich weerbaar op en laat zich niet ondersneeuwen.
8.4.c	Ziet het belang van samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid en werkt mee aan nieuwe vormen van samenwerking.	Ziet het belang van samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid en integreert nieuwe vormen van samenwerking.
8.4.d	Stelt zich respectvol en open op ten aanzien van visies en belangen waar hij/zij mee geconfronteerd wordt. Vat tegenstand of weerstand niet persoonlijk op.	Kent het belangenveld; is open naar en respecteert visies en belangen die hij/zij tegenkomt. Vat tegenstand of weerstand niet persoonlijk op.
8.4.e	Reflecteert op het omgaan met belangen die spelen.	Zorgt ervoor niet in een belangenstrijd terecht te komen en komt op voor het belang van het kind.
8.4.f	n.v.t.	Legt eigen standpunt, visie en afwegingen uit, kent de mogelijkheden en grenzen van de eigen dienstverlening en brengt dit in.
8.4.g	Kijkt naar kansen om het kind nog beter te ondersteunen en/of gezamenlijke activiteiten te ontplooiën.	Kijkt naar kansen om het kind nog beter te ondersteunen, creëert draagvlak en zoekt naar win-win situaties en gezamenlijk te ondernemen activiteiten.

Competentiecluster 9

9. Werken aan pedagogische kwaliteit

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

9.1. Kwaliteit van het werk op peil houden

9.1.a	Handelt volgens visie, richtlijnen en protocollen van de organisatie.	
9.1.b	Werkt volgens de afspraken met collega's/leidinggevende, en ouders. Verdiept zich in het pedagogisch plan van de organisaties en past dit onder begeleiding (van de pedagogisch coach) toe.	Werkt volgens het pedagogisch beleidsplan van de organisatie en volgens de afspraken met collega's en ouders.
9.1.c	n.v.t.	Signaleert of het pedagogisch beleidsplan in de praktijk voldoet. Als hij/zij van het beleid af wil wijken, bespreekt hij/zij dit met leidinggevende en/of pedagogisch coach.
9.1.d	Reflecteert (met de pedagogisch coach) op en staat open voor feedback over de kwaliteit van de eigen werkzaamheden. Maakt ervaren knelpunten tijdig bespreekbaar en past handelen na overleg aan.	Bewaakt systematisch de kwaliteit van de eigen werkzaamheden, lost knelpunten zelf op of rapporteert ze tijdig en maakt afspraken over aanpak ervan. Laat zich coachen door de pedagogisch coach.
9.1.e	Denkt (tijdens overleggen of met pedagogisch coach) actief mee over de kwaliteit van de dienstverlening, en licht met praktijkvoorbeelden toe hoe bepaalde keuzen of maatregelen er in de uitvoeringspraktijk uitzien.	Neemt zijn/haar verantwoordelijkheid voor de gevolgen van het eigen handelen voor kind, ouders en collega's en maakt dit bespreekbaar.
9.1.f	Maakt het bespreekbaar als volgens hem/haar door collega's een grens wordt overschreden en/of de kwaliteit van het werk in gevaar komt.	
9.1.g	Neemt verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het pedagogisch handelen. Treedt bestaande routines en werkwijzen onbevungen tegemoet, stelt vragen over het ontstaan ervan en maakt zo anderen bewust van mogelijke automatismen die niet meer passen bij de huidige visie op pedagogische kwaliteit.	Neemt verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het pedagogisch handelen. Signaleert knelpunten in het dagelijks handelen die de ontwikkeling van kinderen kunnen belemmeren. Brengt bezwaren of vragen onderbouwd in bij collega's of leidinggevende.
9.1.h	Is in staat relevante informatie schriftelijk en via digitale communicatiemiddelen weer te geven.	
9.1.i	Over vertrouwelijke, privé en/of organisatorische informatie die de medewerker in verband met zijn/haar functie krijgt, doet hij/zij geen mededelingen aan derden.	

9.2. Pedagogisch handelen evalueren en verantwoorden		
9.2.a	Reflecteert, onder begeleiding van de pedagogisch coach of vakbekwame collega of leidinggevende op eigen handelen, gaat na waarom hij/zij bepaalde handelingen heeft gedaan, hoe hij/zij het heeft aangepakt en wat de gevolgen zijn voor kinderen, ouders, collega's.	Reflecteert op eigen handelen, gaat na waarom hij/zij bepaalde handelingen heeft gedaan en hoe hij/zij het heeft aangepakt en wat de gevolgen zijn voor kinderen, ouders, collega's.
9.2.b	Reflecteert en bespreekt met de pedagogisch coach pedagogische doelen en kwaliteitsnormen in relatie tot eigen handelen.	Door te observeren checkt de pedagogisch professional of hij/zij haar pedagogische doelen en kwaliteitsnormen haalt ten aanzien van het welbevinden en het leren en ontwikkelen, en bespreekt dit met de pedagogisch coach.
9.2.c	Deelt eigen kennis en ervaringen in gesprekken over de begeleiding van het kind, zowel tussentijds als wanneer het kind de opvang verlaat.	Evalueert samen met collega's hoe het pedagogisch handelen aansluit bij de behoeften, begeleiding en ontwikkeling van het kind, zowel tussentijds als wanneer het kind de opvang verlaat. Brengt relevante observaties, ervaringen en signalen in en verbindt die aan gezamenlijke verbeterstappen.
9.2.d	Levert input voor evaluaties, zowel mondeling als schriftelijk. Kan uitleggen welke keuzes zijn gemaakt in de begeleiding van kinderen en hoe deze keuzes tot stand kwamen.	Maakt periodiek zichtbaar wat de resultaten zijn van het eigen pedagogisch handelen, zowel mondeling als schriftelijk. Verduidelijkt welke keuzes zijn gemaakt, waarom en met welke gevolgen is rekening gehouden.
9.2.e	Onthoudt zich in het openbaar (media) van negatieve of schokkende uitspraken of beelden over (gedrag van) kinderen of ouders.	
9.3. Werk verbeteren		
9.3.a	Voert in overleg met betrokkenen gewenste veranderingen in opvang en begeleiding door.	
9.3.b	Leert van opgedane ervaringen in het werk en voert na overleg eventueel een bijgestelde aanpak uit.	Hij/zij maakt aan anderen duidelijk om welke redenen er gehandeld is of keuzen gemaakt zijn. Legt daarbij de relatie met de pedagogische visie. Geeft eventuele verbeterpunten met oplossingsrichtingen aan en voert een bijgestelde aanpak uit.
9.3.c	Bespreekt dilemma's in het werk met collega's en leidinggevende, en zoekt actief mee naar een oplossing.	
9.3.d	Kijkt met een frisse blik en wijst op mogelijke verbeterpunten van het werk.	Zet zijn/haar kennis van het vakgebied in bij verbetertrajecten en participeert in bijvoorbeeld werkgroepen.

Competentiecluster 10

10. Je ontwikkelen in je vak

STARTBEKWAAM

VAKBEKWAAM

10.1 Jezelf blijven ontwikkelen

10.1.a	Werkt aan de eigen ontwikkeling als beroepskracht; reflecteert op eigen handelen en vraagt om feedback over eigen functioneren; stelt samen met de leidinggevende/pedagogisch coach persoonlijke ontwikkeldoelen op en gaat ermee aan de slag.	Reflecteert op eigen handelen en vraagt om feedback over eigen functioneren; stelt samen met de leidinggevende/pedagogisch coach persoonlijke ontwikkeldoelen op en werkt zo aan de eigen ontwikkeling als beroepskracht.
10.1.b	Maakt eigen en andermans normen en waarden en de invloed daarvan op handelen en keuzes bespreekbaar, houdt zich aan de actuele beroepsnormen en staat open voor nieuwe inzichten.	
10.1.c	Deelt alleen vertrouwelijke informatie over en van het kind met collega's als dit nodig is voor een professionele uitoefening van het vak. Praat niet over een kind of ouders waar andere ouders of derden bij zijn, als het om vertrouwelijke informatie gaat.	
10.1.d	Staat open voor feedback, intervisie en coaching (door de pedagogisch coach) en gebruikt de eigen beroepspraktijk om van en met elkaar te leren.	
10.1.e	Leest vakliteratuur, volgt bijscholing, houdt ontwikkelingen op het vakgebied bij en is op de hoogte van vernieuwingen.	
10.1.f	Is op de hoogte van nieuwe digitale ontwikkelingen en weet hiermee om te gaan.	Investeert in kennis over nieuwe digitale ontwikkelingen (zoals AI, digitalisering) die een toegevoegde waarde bieden voor het vakgebied, weet hierop in te spelen en dit veilig toe te passen.
10.1.g	Heeft eigenaarschap over eigen ontwikkeling, overlegt waar ruimte zit om eigen interesses en talenten verder te ontwikkelen binnen het beleid van de organisatie.	Heeft eigenaarschap over eigen ontwikkeling, pakt ruimte om eigen interesses en talenten verder te ontwikkelen binnen het beleid van de organisatie. Helpt collega's in het vinden van hun talenten en interesses en stimuleert ze om deze verder te ontwikkelen.

10.2. Je vakkundigheid inzetten

10.2.a	Toont een proactieve houding in het dagelijks handelen, durft keuzes voor te leggen, neemt keuzes en kan deze keuzes verantwoorden.	Toont een proactieve houding in het dagelijks handelen, durft keuzes te maken en kan deze keuzes verantwoorden.
10.2.b	Laat eigen kennis en ervaring zien aan anderen en brengt het aan de ander duidelijk onder woorden.	Laat eigen kennis en ervaring zien aan anderen, en brengt het zowel mondeling als schriftelijk voor de ander duidelijk onder woorden.

10.2.c	Neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over het beroep.	Neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over het beroep en levert zo een bijdrage aan visieontwikkeling van het beroep en de beroepsuitoefening.
10.3. Eigen arbeidsomstandigheden bewaken		
10.3.a	Maakt knelpunten in planning of organisatie van het eigen werk bespreekbaar.	Plant en organiseert het eigen werk zo dat hij/zij het werk aankan en stelt prioriteiten.
10.3.b	Bewaakt de eigen gezondheid en veiligheid en past veiligheidsvoorschriften en Arbonormen toe.	
10.3.c	Herkent de signalen en maakt het kenbaar als de (fysieke en/of mentale) belasting van het werk buiten de voor hem/haar hanteerbare proporties komt. Roept op tijd hulp in van anderen om hem/haar bij een spanningsvolle en onvoorspelbare situatie mee te ondersteunen of over te nemen.	Waakt ervoor dat de (fysieke en/of mentale) belasting van het werk binnen voor hem/haar hanteerbare proporties blijft en onderneemt actie als dat nodig is.
10.3.d	Signaleert knelpunten in het werk en komt met voorstellen om de samenwerking, arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden te verbeteren. Denkt mee in oplossingen, zodat niet alleen problemen worden benoemd maar ook bijgedragen wordt aan een positieve en werkbare praktijk.	Signaleert knelpunten in het werk en komt met voorstellen om de samenwerking, arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden te verbeteren. Denkt mee in oplossingen, zodat niet alleen problemen worden benoemd maar ook bijgedragen wordt aan een positieve en werkbare praktijk.

C. Kennis- en vaardigheidsgebieden

Deze paragraaf bevat een indicatief overzicht van kennis- en vaardigheidsgebieden die relevant zijn voor het ontwikkelen van de voor een pedagogisch professional benodigde competenties.

- Voor de kinderopvang relevante wet- en regelgeving (Wet Kinderopvang, Wet IKK, AVG)
- Kennis van de Beroepscode van pedagogisch professionals in kinderopvang (januari 2023)
- Pedagogisch Kader/Curriculum
 - Kennis van het Pedagogisch Kader/Curriculum dat de concretisering is van de vier pedagogische doelen van Prof. Dr. Marianne Riksen Walraven die in de wet IKK zijn opgenomen: Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving, het bevorderen van persoonlijke competentie, het bevorderen van sociale competentie, en socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden.
- Ontwikkelingsfasen (waaronder hechting), ontwikkelingsopgaven en ontwikkelingsdomeinen van een kind
- Interactievaardigheden waaronder die met betrekking tot sensitieve responsiviteit
- Sociale en communicatieve vaardigheden, ook intercultureel
 - Gespreks-, schriftelijke en digitale vaardigheden die betrekking hebben op de omgang met anderen: kinderen, ouders, collega's en andere betrokkenen.
- Interculturele opvoedingsstijlen
 - Verschillende opvoedingsstijlen kennen en weten hoe die kunnen variëren en mede beïnvloed kunnen zijn door de culturele achtergrond van ouders.
- Kennis van 0-jarigen conform wet IKK
 - Kennis zoals opgenomen in bijlage II van de cao Kinderopvang: de ontwikkeling van het babybrein en de invloed hiervan op het gedrag; de cognitieve, taal-, fijne en grove motorische, zintuiglijke en de sociaal-emotionele ontwikkeling; de mijlpalen gerelateerd aan de cognitieve, taal-, fijne en grove motorische, zintuiglijke en de sociaalemotionele ontwikkelingsgebieden; spel- en ontwikkelingsmaterialen die geschikt zijn voor 0-jarigen; de fysieke ontwikkeling.
- Werken met 0-jarigen conform Wet IKK
 - Vaardigheden zoals opgenomen in bijlage II van de cao Kinderopvang: 0-jarigen op een respectvolle manier verzorgen met als uitgangspunt de eigen inbreng van de baby; (contact)initiatieven (verbale en non-verbale) van 0-jarigen herkennen en hierop adequaat reageren; tiltechnieken toepassen op een voor 0-jarige respectvolle en ergonomisch verantwoorde manier; inspelen op het individuele slaap-waakritme; interacties tussen baby's onderling stimuleren en begeleiden; antwoorden kunnen geven op vragen van ouders over ontwikkeling en welbevinden; kansen signaleren, creëren en benutten om passende activiteiten, spel- en ontwikkelingsmaterialen aan te bieden.
- Voorschoolse educatie
 - Kennis van de rol en inhoud van (programma's voor) voorschoolse educatie bij het voorkomen van (leer)achterstanden bij kinderen van 2,5 tot 4 jaar en een programma voor voorschoolse educatie kunnen uitvoeren.
- Kinderparticipatie/burgerschap
- Methodisch werken
 - Kennis van de verschillende methodes, procedures en richtlijnen in de kinderopvang die gevolgd (moeten) worden om tot een bepaald resultaat te komen en deze toepassen.

- Didactisch werken
Weten hoe kennis en vaardigheden kunnen worden overgebracht op een manier die kinderen motiveert en laat leren. Dit toepassen in de opbouw van activiteiten en de keuze van werkvormen.
- Groepsdynamisch werken
Kennis van de processen die zich in een groep kunnen afspelen en hoe die processen te beïnvloeden.
- Rijke speel- en leeromgeving
Weten hoe een speel- en leefomgeving te creëren die aantrekkelijk, uitdagend, afwisselend is, aansluit bij de leeftijd, en meerdere ontwikkelingsdomeinen stimuleert.
- Creatieve en expressieve vaardigheden
- Feedback- en reflectieve vaardigheden
- Kinder-EHBO
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Kennis van voedingsmiddelen die tot een allergische reactie kunnen leiden, gezonde voeding en een gezonde leefstijlen dit kunnen gebruiken in de dagelijkse gang zaken, aansluitend bij leeftijd en achtergronden van de kinderen.
- Persoonlijke verzorging, hygiëne en veiligheid
- Ergonomisch werken conform A- en B normen fysieke belasting Kinderopvang
Het op een gezonde en pedagogisch verantwoorde manier gebruiken van het eigen lichaam bij tillen, bukken, staan, lopen, reiken en zitten. Daarnaast weten hoe werk(ruimte) en materialen aan te passen om ervoor te zorgen dat het werk lichamelijk en fysiek gezond kan worden uitgevoerd.
- Taalvaardigheid Nederlands conform de wettelijk vastgestelde eisen inzake taalvaardigheden om te werken in dagopvang, resp. buitenschoolse opvang, resp. voorschoolse educatie⁵
- Kennis over het werkveld waarbinnen de kinderopvang zich bevindt (andere relevante organisaties en voorzieningen in het sociaal domein) en sociale kaart
- Kennis van de verschillende werksoorten, doelgroepen en contexten binnen de kinderopvang (dagopvang, babyopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang, integrale kindcentra) alsmede relevante partijen.

⁵ De vakinhoudelijke competenties/gedragsindicatoren impliceren mondelinge taalvaardigheid en lezen op niveau 3F. M.a.w., iemand met een diploma danwel een Ervaringscertificaat op van basis van dit profiel, beheerst deze taalvaardigheden voor zover ze relatie hebben met de vakinhoudelijke competenties.

D. Verantwoording

Projectorganisatie:

- **Opdrachtgever:** Platform Arbeidsmarkt Kinderopvang
- **Projectleiding:** Fronteer Educatie, i.s.m. Kinderopvang Werkt!
- **Projectuitvoering:** Fronteer Educatie
- **Kerngroep:** vertegenwoordigers van Brancheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging Maatschappelijk Kinderopvang, FNV Zorg en Welzijn, CNV Zorg en Welzijn, div. kinderopvangorganisaties.
- **Brede werkgroep:** vertegenwoordigers van Brancheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging Maatschappelijk Kinderopvang, FNV Zorg en Welzijn, CNV Zorg en Welzijn, en inhoudsdeskundigen van div. kinderopvangorganisaties.

Inventarisatie trends en ontwikkelingen

Schriftelijke bronnen:

- Competentieprofiel Startbekwame en vakbekwame pedagogisch professional Kinderopvang, december 2019
- Wet IKK.
- Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie.
- CAO Kinderopvang 2025-2026 bijbehorend functieboek.
- Website Kinderopvang Werkt!
- Kwalificatiedossier Pedagogisch Werk, versie 2021
- Verkenning arbeidsmarkt kinderopvang, Kinderopvang Werkt!, 2022
- Ontwikkelingen en trends arbeidsmarkt kinderopvang BMK, 2022
- Transitieagenda voor de kinderopvang, Drift 2024
- Kinderopvang employer brand research, Randstad 2024
- Leren interprofessioneel werken in het domein Kind en Educatie, 2020
- AZW prognose arbeidsmarkt, 2024
- Website S-BB
- Ruimte in de regels, ministerie OCW
- Kennisdossier kinderopvang in beeld, Berenschot 2022

Mondelinge bronnen:

- Interviews met experts (FNV, CNV, BMK, ROCvAF, IVN natuur educatie, InHolland, Ministerie SZW, kinderopvang Woest, MBO Raad, Kinderopvang 2Samen, StartCollege, Randstad, Kinderopvang2Go, newschool) (n=14)
- Exit-interviews met oud-medewerkers kinderopvang (n=4)
- Interviews met ouders (n=4)
- Observaties en interviews tijdens meeloop dag kinderopvang, 5 november 2024
- Ambitie workshop met kerngroep, 24 oktober 2024
- Interviews tijdens congres 'hot topics in de kinderopvang', 29 november 2024
- Reflectie workshop met kerngroep, 25 november 2024
- Kansen workshop met kerngroep, 7 januari 2025
- Werksessie met studenten pedagogisch professional "je droomopleiding", 18 december 2024
- Werksessie met kinderen kinderopvang "je droomopvang", 20 december 2024

Validering

- Werksessie "competentieprofiel Pedagogisch professional" 24 juni 2025 met brede werkgroep
- Werksessie "Onderwijs 1.0" 15 juli met brede werkgroep
- Bespreking BCP met afvaardiging van brede werkgroep 5 augustus 2025
- Validering door brede werkgroep 14-25 augustus

Het competentieprofiel is op 4 september 2025 vastgesteld door: [Platform Arbeidsmarkt Kinderopvang](#)